

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

**Комплекс навчально-методичного забезпечення
з дисципліни**

ПУБЛІЧНА ДИПЛОМАТІЯ

рівень вищої освіти: другий (магістерський)

галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»

спеціальність 291: «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

освітні програми: «Міжнародні відносини та регіональні студії: європеїстика», «Міжнародні відносини та регіональні студії: сходознавство»

вид дисципліни: за вибором

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Укладач доктор історичних наук, доцент Миколенко Д. В.

2019 / 2020 навчальний рік

1. Навчальний контент

Тема 1. Теоретична основа поняття «публічна дипломатія». Генеза дефініції. Еволюція поняття у різних країнах світу. Цілі публічної дипломатії. Рівні і виміри її застосування. Розвиток міжнародних комунікацій як чинник трансформації поняття «публічна дипломатія». PR і публічна дипломатія: спільне і відмінне. Поява поняття «м'яка сила». Генрі Хайд про значення публічної дипломатії. Різні концепції публічної дипломатії. Загальна характеристика сучасної публічної дипломатії.

Тема 2. Публічної дипломатії в історичній ретроспективі. Генеза дипломатії як інструменту реалізації зовнішньополітичного курсу країни. Закладання основ інституту дипломатії, дипломатичного протоколу та представницьких функцій. Застосування принципів м'якої сили в добу Раннього Нового часу на прикладі Дубровницької республіки. Публічна дипломатія у XIX – на початку XX століття. Преса як інструмент формування позитивного образу держави у сприйнятті іноземців.

Публічна дипломатія СРСР. Кольорові революції як продукт публічної дипломатії. Ліберальна теорія «м'якої сили» Д. Ная. Використання стратегії «м'якої сили» для пошуку альтернативних джерел легітимності авторитарних політичних режимів.

Тема 3. Застосування публічної дипломатії країнами світу. Характеристика публічної дипломатії США і держав Західної Європи. Публічна дипломатія країн середньої сили. Методи публічної дипломатії в зовнішній політиці держав Центральної і Східної Європи. Публічна дипломатія країн Азії і Африки, на прикладі КНР, Індії, Ірану, Катару, Японії, ПАР.

Тема 4. Публічна дипломатія міжнародних організацій. Публічна дипломатія НАТО. Принцип рівноправності в реалізації публічної дипломатії ЄС. Механізми реалізації публічної політики АСЕАН.

Тема 5. Публічна дипломатія України: досвід та перспективи реалізації. Помаранчева революція як потенційний стимул і підґрунтям позиціювання України на міжнародній арені. Програма забезпечення позитивного міжнародного іміджу України на 2003–2006 рр. (жовтень 2003 р.). Концепція Державної цільової програми формування позитивного міжнародного іміджу України на 2008–2011 рр.

Революція гідності і початок нового етапу у реалізації політики «м'якої сили». Публічна дипломатія в умовах гібридної війни. Культурно-інформаційні центри при дипломатичних установах України і їхня роль у формуванні позитивного іміджу держави.

Рекомендована література

Основна література

1. Балабанов К. «Публічна дипломатія» як відповідь на виклики сучасності. Україна дипломатична. 2013. Вип. 14. С. 989–1021.
2. Бахриев Б. Х. Публичная дипломатия в современном исследовательском дискурсе. URL: <https://cyberleninka.ru/article/v/publichnaya-diplomatiya-v-sovremennom-issledovatelskom-diskurse>
3. Гуцал С. Публічна дипломатія та стратегічні комунікації: концептуальні засади їх взаємозв'язку та взаємодії. URL: journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/.../2769/2473
4. Ільницький Д. Соціально-економічний вимір освітньої дипломатії: теорії практики та методика аналізу. Стратегія розвитку України. 2014. №1. С. 72– 80. URL: <http://jrn1.nau.edu.ua/index.php/SR/article/view/7130>
5. Лукин А. Публичная дипломатия. URL: <https://interaffairs.ru/jauthor/material/831>

6. Мачикова М. Розбудова іміджу силових відомств як інструмент публічної дипломатії. Інформаційна безпека людини, суспільства, держави. 2017. № 1 (21). С. 96–105.
7. Мкртумян М. Публичная дипломатия. Молодой ученый. 2016. № 5. С. 576–578.
8. Мухаметов Р. Специфика общественной дипломатии как инструмент внешней политики государства. Философия политики и политология. 2014. URL: <http://elar.urfu.ru/bitstream/10995/25264/1/iuro-2014-128-10.pdf>
9. Руднева В. Публічна дипломатія: теоретичні основи застосування нової інформаційно-комунікаційної технології в державному управлінні. Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. 2012. Вип. 1. С. 147–153. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadu_2012_1_18
10. Сухорольський П., Місюк І. Поняття та сутність громадської дипломатії. Грані. (Серія політологія). 2011. № 1. С. 178–180. URL: http://ena.lp.edu.ua/bitstream/ntb/26164/1/PD_Grani.pdf
11. Чальцева Е. Концепт «публичная политика»: трудности определения. Грані. (Серія політологія). 2014. № 3. С. 68–75.
12. Черненко Т. Публічна дипломатія як сучасний пріоритет зовнішньої політики держави. Інформаційна безпека людини, суспільства, держави. 2017. № 1 (21).
13. Шамугія І. Понятие публичная дипломатия в теории международных отношений. Актуальные проблемы современных международных отношений. С. 136–
14. URL: <https://cyberleninka.ru/article/v/ponyatie-publichnaya-diplomatiya-v-teorii-mezhdunarodnyh-otnosheniy>

Допоміжна література

1. Габро І. Особливості використання засобів та інструментів медіа-дипломатії в зовнішній політиці Великобританії та Німеччини. Міжнародні відносини. 2017. № 15. URL: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/view/3124
2. Гуменюк Б. І., Щерба О. В. Сучасна дипломатична служба: Навч. посібник для студ. гуманіт. спец. вищих навч. закл. К.: Либідь, 2001. 254 с.

3. Інформація про діяльність Відділу преси, освіти і культури [Електронний ресурс] / Посольство Сполучених Штатів Америки, Київ, Україна. URL: <http://ukrainian.ukraine.usembassy.gov/>
4. Косенко С. «Мягкая сила» как фактор культурной дипломатии Франции. Знание. Понимание. Умение. 2014. № 1. С. 114–125. URL: <https://cyberleninka.ru/article/v/myagkaya-sila-kak-faktor-kulturnoy-diplomatii-frantsii>
5. Кривохиж С. Мягкая сила и публичная дипломатия в теории и внешнеполитической практике Китая. Вестник Санкт-Петербургского университета. 2012. С. 103–112. URL: <https://cyberleninka.ru/article/v/myagkaya-sila-i-publichnaya-diplomatiya-v-teorii-i-vneshnepoliticheskoy-praktike-kitaya>
6. Кривохиж С. Публичная дипломатия Китайской Народной Республики. Санкт-Петербург, 2014. 165 с. URL: https://disser.spbu.ru/disser2/disser/krivohij_public_diplomacy_disser.pdf
7. Кривохиж С. Публичная дипломатия Китая: защита или нападение? Проблемы Дальнего Востока. 2013. URL: <http://naukarus.com/publichnaya-diplomatiya-kitaya-zaschita-ili-napadenie>
8. Лебедева О. История возникновения института публичной дипломатии в России. URL: <https://interaffairs.ru/jauthor/material/1438>
9. Лукин А. Публичная дипломатия. URL: <https://interaffairs.ru/jauthor/material/831>
10. Луценко А. В., Піскорська Г. А. «М'яка сила» в сучасній геополітиці. К., 2011. 216 с.
11. Манжулина О. Основы эффективности [Електронний ресурс]. Стратегия России. № 3. 2006. URL: <http://sr.fondedin.ru>
12. Матвеев В. М. Дипломатическая служба США. Москва: Междунар. отношения, 1987. 192 с.
13. Мкртумян М. Публичная дипломатия. Молодой ученый. 2016. № 5. С. 576–578.
14. Нагорнов В. А. «Мягкая сила» по-французски. Вестник международных организаций 2014. Т. 9. № 2. С. 167–189. URL: <https://iorj.hse.ru/2014-9-2/125048873.html>

15. Полякова А. Публичная дипломатия США в Израиле в президентство Б. Обамы. URL: <https://cyberleninka.ru/article/v/publichnaya-diplomatiya-ssha-v-izraile-v-prezidentstvo-b-obamy-1>
16. Розумюк В. Культурно-пропагандистський вимір сучасної зовнішньої політики США. Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку. Львів: Львівський національний політехнічний інститут, 2006. Вип. 17. С. 28–33.
17. Тищенко-Тишковець О. М. Трансформація публічної дипломатії Сполучених Штатів Америки: від легітимізації «жорсткої сили» до побудови діалогу зі світом. Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». Політологія. Соціологія. Право: Зб. наук. праць. К.: ІВЦ «Політехніка». 2009. № 4. С. 28–32.
18. Трофименко М. Британська Рада як інструмент публічної дипломатії Великої Британії. URL: https://www.researchgate.net/publication/325945595_Britanska_Rada_ak_instrument_publicnoi_diplomatii_Velikoi_Britanii
19. Трофименко М. Традиційна та публічна дипломатія Великої Британії. Вісник Маріупольського державного університету. 2014. Серія Політологія і історія. Вип. 10. С. 123–133. URL: http://repository.mdu.in.ua/jspui/bitstream/123456789/484/1/trad_ta_publicnaya_diplomatiya.pdf
20. Филимонов Г. «Мягкая сила» культурной дипломатии США. Москва: РУДН, 2010. С. 105.
21. Харитонова Е. «Мягкая сила» Великобритании: сравнительный анализ механизмов, инструментов и практик. URL: http://www.bfro.be/ru/mjagkaja-sila-velikobritanii-sravnitel-nyj-analiz-mehanizmov-instrumentov-i-praktik.html?cmp_id=142&news_id=22265
22. Цветкова Н. Публичная дипломатия США от мягкой силы к диалоговой пропаганде. Международные процессы. Том 13. № 3. С. 121–133. URL: <http://intertrends.ru/system/Doc/ArticlePdf/1248/A7xHW3zLY9.pdf>

23. Ширяев Б. А. Внешняя политика США. Принципы, механизмы, методы. Санкт-Петербургский гос. ун-т. Кафедра международных отношений. 2-е изд. Санкт-Петербург: Издательство С.-Петербургского ун-та, 2007. 442 с.
24. Cull N. The Future Of American Cultural Diplomacy. University of South California. URL: <http://uscpublicdiplomacy.org/>
25. Kiehl W. (ed.). America's Dialogue with the World. Washington. DC: Public Diplomacy Council. 2006. URL: <http://www.nyu.edu/>
26. Under Secretary for Public Diplomacy and Public Affairs [Электронный ресурс]. U.S. Department of State. Режим доступа: <http://www.state.gov/>
27. What is Public Diplomacy? The USC Center on Public Diplomacy. URL: <http://uscpublicdiplomacy.org/>

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Вебінар о публичной дипломатии. Центр поддержки и развития общественных инициатив «Креативная дипломатия». URL: <http://www.picreadi.ru/vebinar-o-publichnoy-diplomatii/>
2. Дипломатия на корточках. Радио Свобода. URL: <https://www.svoboda.org/a/2286530.html/trans/28453481.html>
3. Публічна дипломатія: хто і як представляє Україну у світі. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=lq0eC4Rzhdw>
4. Публічна дипломатія як ефективний інструмент для захисту прав людини і деокупації Криму. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=9vjGPwaSp2U>
5. Центр поддержки и развития общественных инициатив «Креативная дипломатия». Мягкая дипломатия: верный враг или затаенный друг? URL: <http://www.picreadi.ru/myagkaya-sila-vernyy-vrag-ili-zaklyatyuy-d/>

Плани семінарських занять

№ з/п	Назва теми
1	Публічна дипломатія Великої Британії 1. Британська публічна дипломатія: між традиціями і викликами сьогодення. 2. Медіа-дипломатія Великої Британії. 3. Британські організації як інструмент публічної дипломатії.
2	Французька модель публічна дипломатія 1. Принципи «м'якої сили» Франції. 2. Державна система публічної і культурної дипломатії. 3. Специфіка французької публічної дипломатії в різних країнах.
3	Публічна дипломатія США 1. Принципи публічної дипломатії США. 2. Стратегічна комунікація Вашингтону. 3. Інструменти реалізації публічної дипломатії США.
4	«М'яка сила» Російської Федерації 1. Історія виникнення публічної дипломатії РФ. 2. Законодавча база щодо регулювання публічної дипломатії. 3. Організації, що реалізують публічну дипломатію РФ: загальна характеристика діяльності.
5	Інструменти публічної дипломатії Китайської Народної Республіки 1. «М'яка сила» як частика традиційних зовнішньополітичних і морально-ціннісних установок. 2. Культурний і політичний підходи до концепції публічної дипломатії. 3. Цілі та інструменти публічної політики КНР.

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види та зміст роботи
1	Вивчення літератури з теми «Теоретичні основи поняття «публічна дипломатія»»
2	Вивчення літератури з теми «Історія публічної дипломатії»
3	Вивчення літератури з теми «Застосування публічної дипломатії країнами світу»
4	Вивчення літератури з теми «Публічна дипломатія міжнародних організацій»
5	Вивчення літератури з теми «Публічна дипломатія України: досвід та перспективи реалізації»

3. Завдання семестрових залікових робіт:

1. Генеза дефініції «публічна дипломатія».
2. Еволюція поняття публічна дипломатія упродовж другої половини ХХ – на початку ХХІ ст.
3. Розвиток міжнародних комунікацій як чинник трансформації поняття «публічна дипломатія».
4. Поява поняття «м'яка сила».
5. Генрі Хайд про значення публічної дипломатії.
6. Різні концепції публічної дипломатії.
7. Загальна характеристика сучасної публічної дипломатії.
8. Специфічні особливості розуміння поняття «публічна дипломатія» в країнах світу.
9. Генеза дипломатії як інструменту реалізації зовнішньополітичного курсу країни.
10. Закладання основ інституту дипломатії, дипломатичного протоколу та представницьких функцій.
11. Застосування принципів «м'якої сили» в добу Раннього Нового часу на прикладі Дубровницької республіки.
12. Публічна дипломатія у ХІХ – на початку ХХ століття.
13. Преса як інструмент формування позитивного образу держави у сприйнятті іноземців.
14. Публічна дипломатія СРСР.
15. Кольорові революції як продукт публічної дипломатії.
16. Ліберальна теорія «м'якої сили» Д. Ная.
17. Використання стратегії «м'якої сили» для пошуку альтернативних джерел легітимності авторитарних політичних режимів.
18. Характеристика публічної дипломатії США і держав Західної Європи.
19. Публічна дипломатія країн середньої сили.
20. Методи публічної дипломатії в зовнішній політиці держав Центральної і Східної Європи.

- 21.Публічна дипломатія Індії.
- 22.Публічна дипломатія КНР.
- 23.Публічна дипломатія НАТО.
- 24.Механізми реалізації публічної політики АСЕАН.
- 25.Принцип рівноправності в реалізації публічної дипломатії ЄС.
- 26.Типи публічної дипломатії країн ЄС.
- 27.Помаранчева революція як потенційний стимул і підґрунтям позиціювання України на міжнародній арені.
- 28.Програма забезпечення позитивного міжнародного іміджу України на 2003–2006 рр. (жовтень 2003 р.).
- 29.Концепція Державної цільової програми формування позитивного міжнародного іміджу України на 2008–2011 рр.
- 30.Революція гідності і початок нового етапу у реалізації політики «м'якої сили».
- 31.Публічна дипломатія України в умовах гібридної війни.
- 32.Культурно-інформаційні центри при дипломатичних установах України і їхня роль у формуванні позитивного іміджу держави.

Зразок залікового білету

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Спеціальність «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Спеціалізації «Міжнародні відносини та регіональні студії: європеїстика»,
«Міжнародні відносини та регіональні студії: сходознавство»

Семестр 3

Форма навчання денна

Рівень вищої освіти (освітньо-кваліфікаційний рівень): магістр

Навчальна дисципліна Публічна дипломатія

ЗАЛІКОВИЙ БІЛЕТ (ЗАВДАННЯ) №1

1. Генеза дефініції «публічна дипломатія» (20 балів)
2. Ліберальна теорія «м'якої сили» Д. Ная (20 балів)

Затверджено на засіданні кафедри туристичного бізнесу
протокол № __ від «__» _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (А. Ю. Парфіненко)

Екзаменатор _____ (Г. С. Панасенко)